

**Sąd Rejonowy
w Tomaszowie Lubelskim
ul. Lwowska 55
22-600 Tomaszów Lubelski**

Nasz znak: Z - III.5183.208.1. 2024.LK1

Data: 05.07.2024

Dotyczy: opinia dotycząca wykonania drzwi wewnętrznych w budynku

Obiekt: d. Dom Związku Ziemian, ob. Sąd Rejonowy w Tomaszowie Lubelskim wpisany do rejestru zabytków województwa lubelskiego pod numerem A/1309 na mocy decyzji WKZ z dnia 1979.05.29 znak: KL.IV-534-6/79

W odpowiedzi na pismo z dnia 2024.06.14 Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie Delegatura w Zamościu przesyła następujące wytyczne do projektu remontu zewnętrznych schodów wejściowych oraz portyku:

Przedmiotowy budynek użytkowany obecnie przez sąd rejonowy wzniesiony został w 1930 roku przez Związek Ziemian. Obiekt jako przykład willowego budownictwa międzywojennego reprezentujący próbę stosowania nowych form architektonicznych w osadnictwie małych miast w tzw. „stylu narodowym” wpisany został do rejestru zabytków i objęty prawną ochroną konserwatorską.

Po przeprowadzonych oględzinach obiektu stwierdzono występowanie wielu przecieków z balkonu nad wejściem do budynku, uszkodzenia płyt kamiennych na schodach i fragmentów tynków zewnętrznych. Należy stwierdzić, że rozwiązania i materiały zastosowane podczas ostatniego remontu przeprowadzonego na pocz. XXI w. okazały się nieskutecznym zabezpieczeniem, a sposób wykonania tych prac i ich estetyka w chwili obecnej wymaga korekty.

W związku z powyższym należy przywrócić historyczny kształt, proporcje i poziomy użytkowe, na podstawie przeprowadzonych badań architektonicznych i zachowanych materiałów ikonograficznych. Do prac remontowych należy zastosować naturalne materiały budowlane o najwyższej jakości i dopuszczone do stosowania w obiektach zabytkowych. Wtórne tynki i okładziny zniekształcające pierwotny kształt elementów wystroju wraz z poręczami wykonanymi ze stali kwasoodpornej, należy usunąć. Urząd konserwatorski zaleca wykonanie skutecznych izolacji, przywrócenie historycznej kolorystyki elewacji, drewnianej stolarki drzwiowej (wykonane z aluminium drzwi wejściowe do budynku należy wymienić na drzwi drewniane o symetrycznych podziałach), oraz sposobu odprowadzenia wód z tarasu na parterze (w nawiązaniu do rozwiązania zastosowanego na balkonie na pierwszym piętrze), odtworzenie baz na kolumnach, wymianę okładzin z drobnych płytek kamiennych na elementy wycięte z bloków kamiennych. Do prac tynkarskich stosować zaprawy wapienno-trasowe i paroprzepuszczalne farby mineralne. Nieestetyczną obróbkę blacharską zamontowaną na balustradzie balkonu I-go piętra należy zastąpić okładziną kamienną - analogicznie jak na parterze. Pochwyty należy zamontować wyłącznie na murowanej balustradzie w nawiązaniu do jej kształtu.

Odnośnie do istniejącego zagospodarowania strefy wejścia do budynku, urząd konserwatorski zaleca uporządkowanie tej strefy z ujednoliceniem kolorystyki nawierzchni i zastosowaniem naturalnych materiałów.

Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wszelkie roboty przy obiekcie wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków. W związku z powyższym inwestor winien opracować projekt budowlany inwestycji i wystąpić z wnioskiem o wydanie pozwolenia konserwatorskiego na roboty budowlane przy zabytku.

mgr inż. arch. Olgierd Hawryluk
Z up. Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
Kierownik Delegatury w Zamość
/podpis elektroniczny/

Otrzymują:

1. Adresat
2. WUOZ Delegatura w Zamościu –a/a
Zał. 31. LK BIP: 10143/2024